

Datum
2021-11-04
Adress
205 80 Malmö
Diarienummer
FSN-2021-1823

Yttrande

Till
Kommunfullmäktige

Remiss angående motion av Magnus Olsson (SD) om att upprätta en kommunövergripande handlingsplan för suicidprevention STK-2021-584

Funktionsstödsnämnden lämnar följande yttrande:

Sammanfattning

Funktionsstödsnämnden har getts möjlighet att yttra sig över motion av Magnus Olsson (SD) om att upprätta en kommunövergripande handlingsplan för suicidprevention. Motionärens förslag är nära kopplat till det pågående arbetet med suicidprevention i Malmö stad. Funktionsstödsnämnden är positiv till intentionerna i motionen, men vill lyfta ett antal aspekter som är relevanta i sammanhanget. Utifrån dessa aspekter föreslår funktionsstödsnämnden kommunfullmäktige att avslå motionen.

Yttrande

Nulägesbeskrivning för arbetet med suicidprevention

Arbetet med suicidprevention är ett ansvar som alla aktörer i samhället har, från regering och riksdag till myndigheter, kommuner och regioner, universitet och högskolor, frivilligorganisationer och samhället i stort. För att effektivt förebygga suicid och arbeta för att färre människor i framtiden tar sina liv innefattar det nationella handlingsprogrammet för suicidprevention nio strategiska åtgärdsområden för att minska suicid. Handlingsprogrammet utgår både från ett individperspektiv och ett befolkningsperspektiv, och riktar sig till alla som arbetar suicidförebyggande, däribland kommuner. Programmet och de nio områdena utgör ramen för det suicidpreventiva arbetet i Malmö stad.

Vidare har regeringen och SKR (Sveriges kommuner och regioner) träffat en överenskommelse om insatser inom området psykisk hälsa och suicidprevention för 2021–2022. Överenskommelsen bygger på tidigare överenskommelser inom ramen för *Uppdrag psykisk hälsa* och är en fortsättning av det långsiktiga arbete som stimulerats av staten. I överenskommelsen *Insatser inom området psykisk hälsa och suicidprevention - Överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) 2021–2022* framgår att det kunskapsbaserade suicidpreventiva arbetet på regional och lokal nivå behöver förstärkas.

Det finns även behov av ökad samverkan i det befolkningsinriktade suicidpreventiva arbetet mellan regioner och kommuner, integrerad suicidprevention inom ramen för arbetet med psykisk hälsa/ohälsa, kompetensutveckling om suicid och befolkningsinriktat

suicidpreventivt arbete hos särskilda yrkesgrupper samt implementeringsstöd av strategierna i det nationella suicidpreventiva handlingsprogrammet på regional och lokal nivå.

Inom ramen för överenskommelsen och de statliga stimulansmedel som Malmö stad och funktionsstödsnämnden erhåller inom området har funktionsstödsförvaltningen gemensamt med Region Skåne tagit på sig uppdraget att samordna det suicidpreventiva arbetet lokalt. Funktionsstödsförvaltningen ansvarar initialt för att samordna det suicidpreventiva arbetet i social- och skolförvaltningarna inom Malmö stad utifrån *Uppdrag psykisk hälsa*. För uppdraget är utvecklingssamordnare med samordningsansvar utsedd. Samordnaren är placerad i funktionsstödsförvaltningen men arbetar förvaltningsövergripande för de tre socialförvaltningarna samt grundskoleförvaltningen och vuxenutbildning- och gymnasieförvaltningen hittills. Samordnartjänsten finansieras med statliga stimulansmedel.

Arbetet med suicidprevention integreras i stadens arbete inom ramen för den lokala handlingsplanen för uppdrag psykisk hälsa och i redan etablerad samverkansstruktur i Malmö med koppling till detta arbete. En arbetsplan för arbetet med suicidprevention är under framtagande. Inledningsvis planeras arbetet att initieras i de fem förvaltningar som ingår i ovan nämnd samverkansstruktur. Respektive förvaltning fick, via samverkansforum för psykisk hälsa vuxen respektive barn och unga, i maj 2021 uppdrag att utse en nyckelperson som är ingången i respektive förvaltning för utvecklingssamordnaren med samordningsansvar.

Samverkansforum för psykisk hälsa vuxna har beslutat att inrätta ett suicidpreventionsutskott i enlighet med den regionala samverkansstrukturen. Till utskottet föreslås respektive berörd förvaltning och verksamhetsområde i Region Skåne utse representanter. Vid första utskottet planeras det föreslagna arbetet och arbetsplanen för suicidprevention förankras. Inom ramen för arbetet planeras även en inventering att påbörjas och inventeringsverktyg skickas ut. Inventeringen syftar till att kartlägga vad som finns och görs i nuläget inom suicidprevention i respektive förvaltning, samt vad som saknas/behöver utvecklas. Därefter föreslås sammanställning och dialog ske med representanterna i utskottet inför det fortsatta arbetet i förvaltningarna och en prioritering av framtagna aktiviteter görs. I det föreslagna arbetet genomförs sedan förvaltningarnas gemensamma aktiviteter samt aktiviteter i respektive förvaltning, för att därefter följas upp i utskottet och presenteras i samverkansforum. Fler förvaltningar kan komma bjudas in i arbetet och målet är att arbetet med suicidprevention ska ingå i det reguljära arbetet.

Funktionsstödsnämndens synpunkter på förslaget

Motionärens förslag är nära kopplat till det redan pågående arbetet med suicidprevention i Malmö stad. Funktionsstödsnämnden är positiv till intentionerna i motionen, men vill lyfta ett antal aspekter som är relevanta i sammanhanget.

Nämnden vill inledningsvis betona betydelsen av att suicidprevention inte blir ett eget spår utan att det bör arbetas med utifrån ett helhetsperspektiv. Med det menas dels att det är viktigt att contextualisera arbetet med suicidprevention, eftersom det är en del av och nära kopplat till arbetet med psykisk hälsa och folkhälsa i stort. Dels är det även angeläget att alla delar av området ingår i arbetet, från främjande och förebyggande arbete, hantering av

inträffade suicidsituationer till hantering och åtgärder efteråt (som exempelvis risk- och händelseanalys). Det är även centralt att inkludera arbete som inte är uttalad suicidprevention men som har hög påverkansgrad på området. Inom funktionsstödsnämndens verksamhetsområde kan det bland annat handla om det hälsofrämjande arbetet, återhämtningsinriktat arbete, MI (motiverande samtal) och FACT-team (Flexible Assertive Community Treatment). Kompetensutveckling är också av stor vikt i det suicidpreventiva arbetet, något som alla förvaltningar i Malmö stad behöver. Det finns flera befintliga utbildningar idag som kan användas för kompetensutveckling inom förvaltningarna i större utsträckning, såsom SPiSS (Suicidprevention i Svensk Sjukvård), Psyk e-bas suicid och MHFA - Första hjälpen till psykisk hälsa.

En ytterligare viktig aspekt i sammanhanget är att arbetet med suicidprevention involverar många aktörer och spänner över många samhällsområden. Olika aktörer och myndigheter har olika utgångspunkter beroende på vilken lagstiftning och vilka uppdrag de har, likaså har respektive nämnd i Malmö stad olika ansvar och förutsättningar för arbetet. Ett exempel på det är ansvaret för den fysiska miljön och stadsbyggnationen i staden. Dessa nämnder har till skillnad från socialnämnderna inte brukar- eller patientnära verksamheter, men har ett viktigt ansvar för den fysiska miljön och är betydelsefulla aktörer i kopplingen mellan planeringen av stadsmiljön och suicidprevention. Vissa platser i den fysiska miljön är mer frekvent använda vid suicidförsök än andra. Viktiga insatser kan då till exempel vara skyddsbarriärer vid höga broar och andra utsatta platser som järnvägs- och tunnelbanespår. Även inomhusmiljöer och byggnationer inom kommunens verksamheter kan utrustas med viktiga suicidpreventiva verktyg, såsom duschställningar, takkrokar, dörrhandtag och andra inredningar som är särskilt framtagna för att vara suicidsäkra. För att kunna stärka det suicidpreventiva arbetet behöver dessutom fler myndigheter, såsom Räddningstjänsten och Trafikverket, på olika sätt involveras i arbetet. Oavsett uppdrag, menar nämnden att samtliga nämnder, myndigheter med flera är viktiga aktörer i det suicidpreventiva arbetet och att samverkan och kunskap är avgörande för att varje aktör ser och vet om sitt ansvar inom suicidprevention.

Funktionsstödsnämnden anser att en kommunövergripande handlingsplan är en bra intention för att stärka arbetet med suicidprevention, men menar att styrningen inte nödvändigtvis bör komma uppifrån med specifika mål för samtliga nämnder utan istället byggas underifrån ur den befintliga strukturen för suicidprevention och arbetet som påbörjats med inventeringen. Den planerade arbetsplan som omfattar de fem förvaltningar som ingår initialt skulle i sådana fall kunna fungera som utgångspunkt, eftersom den kan skalas upp till att omfatta hela staden. Eftersom målet för arbetet med suicidprevention är att det ska ingå i förvaltningarnas reguljära arbete är det viktigt att styrningen utgår från den befintliga organisationen där samtliga nämnder hanterar och arbetar med frågorna utifrån sina grunduppdrag som en del i ordinarie verksamhet. Nämnden vill i detta sammanhang även lyfta att stadskontoret har ett pågående uppdrag att göra en översyn av kommunövergripande styrdokument samt att utveckla former för en mer samordnad styrning genom nämndsövergripande styrdokument eller alternativa styrmetoder. En kommunövergripande handlingsplan för suicidprevention bör därför även överensstämma med stadskontorets kommande förslag.

Funktionsstödsnämnden vill dock framhålla att det finns behov av ett större fokus på det suicidpreventiva arbetet och att samtliga nämnder/förvaltningar involveras och tar ansvar utifrån sina förutsättningar och uppdrag. Att utgå från befintlig struktur och utveckla arbetet med inventeringen till att omfatta samtliga nämnder menar nämnden är av stor vikt för att skapa ett samlat grepp, synliggöra förbättringsområden samt stärka och prioritera det suicidpreventiva arbetet. Genom att en handlingsplan får växa fram ur pågående arbete och i samverkan mellan berörda nämnder, minskar även risken för att innehållet blir motstridigt till redan pågående suicidpreventivt arbete i kommunen. Att få en helhetsbild av vad nämnderna kan och gör idag inom suicidprevention medför också ett tydliggörande av vilka områden som behöver stärkas samt synliggör kopplingarna till arbetet inom psykisk hälsa och folkhälsa.

Avslutningsvis vill funktionsstödsnämnden lyfta att ett förstärkt suicidpreventivt arbete kräver både kunskap, samverkan och att resurser tillförs för genomförandet. En stor del av nämndens arbete med suicidprevention finansieras i nuläget av statliga stimulansmedel. Vid eventuella formaliserade uppdrag och beslut behöver en ekonomisk konsekvensanalys göras och resurser för arbetet tillsättas.

Mot bakgrund av vad som framförts föreslår funktionsstödsnämnden att motionens förslag om att uppdra åt kommunstyrelsen att inleda ett arbete för att ta fram en kommunövergripande handlingsplan för suicidprevention för Malmö stad avslås.

Ordförande

_____
Roko Kursar

Nämndsekreterare

_____
Jesper Salö

Patrick Angelin (SD) och Stefan Claesson (SD) reserverar sig mot beslutet.
(reservationen sker muntligen)